

DEALING WITH RESENTMENT

There are times when we are offended by the words or actions of others. We don't seek revenge, and when asked, we even forgive. But the bitter grudge remains. How can we free our hearts of those negative impulses?

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

PARSHAT CHUKAT

A: The Snake of Forgiveness

Source 1 Numbers 21:4-9

They traveled on from Hor Mountain by way of the South Sea to bypass the Edomite territory. The people began to become discouraged along the way.

The people spoke out against G-d and Moses: “Why did you take us out of Egypt to die in the desert? There is no bread or water, and we are disgusted by this insubstantial food.”

G-d sent poisonous snakes against the people. They bit the people, and many Israelites died.

The people came to Moses and said, “We have sinned by speaking against G-d and you. Pray to G-d and have Him take the snakes away from us.” And Moses prayed for the people.

G-d said to Moses, “Make yourself a snake, and place it on a pole. Anyone who is bitten shall look at it and live.”

Moses made a copper snake and placed it on a pole. Whenever a snake bit a man, he would gaze at the copper snake and live.

Rashi

Moses prayed: This teaches us that when someone is asked for forgiveness, he should not be so cruel as to refuse.

וַיִּסְעוּ מֵהַר הָהָר דֶּרֶךְ יָם־
סוּף לְסַבֵּב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם
וַתִּקְצַר נַפְשֵׁי הָעָם בְּדֶרֶךְ:

וַיִּדְבֹר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמֹּשֶׁה
לֵמָּה הִעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרָיִם
לָמוֹת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לָחֶם
וְאֵין מַיִם וְנִפְשָׁנוּ קָצָה
בְּלֶחֶם הַקָּלָקָל:

וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּעָם אֶת
הַנְּחָשִׁים הַשֹּׂרְפִים וַיִּנְשְׁכוּ
אֶת־הָעָם וַיָּמָת עִם־רַב
מִיִּשְׂרָאֵל:

וַיָּבֹא הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ
חָטָאנוּ כִּי־דִבַּרְנוּ בַיהוָה
וּבַךְ הַתְּפִלָּה אֶל־יְהוָה וַיִּסַּר
מִעֲלֵינוּ אֶת־הַנְּחָשׁ וַיִּתְּפִלָּל
מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ
שֹׂרֶף וְשִׂים אֹתוֹ עַל־יָנֹס וְהָיָה
כָּל־הַנְּשׁוּךְ וַרְאָה אֹתוֹ וְחָי:

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נָחָשׁ נְחָשֶׁת
וַיִּשְׁמְהוּ עַל־הַיָּנֹס וְהָיָה אִם־
נָשַׁךְ הַנְּחָשׁ אֶת־אִישׁ וְהִבִּיט
אֶל־נְחָשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי:

וַיִּתְּפִלָּל מֹשֶׁה. מִכָּאן לְמִי
שֶׁמְבַקְשִׁים מִמֶּנּוּ, שְׁלֹא
יְהֵא אֲכֹרֵי מִלְמַחֵל (עִי'
תנחומא):

This teaches us about Moses' humility: He did not delay praying for them. It also teaches the power of repentance: As soon as they said, "We sinned," he forgave them, teaching us that one should not be cruel and withhold forgiveness. Similarly, the verse states: "Abraham prayed to G-d, and G-d healed Abimelech and his wife."

לְהוֹדִיעַךְ עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל
מֹשֶׁה, שֶׁלֹּא נִשְׁתַּהֲהָ לְבַקֵּשׁ
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּלְהוֹדִיעַךְ
כַּח הַתְּשׁוּבָה, כִּי־וַיִּזְעַק
קְטָאָנוּ, מִיַּד נִתְרַצָּה לָהֶם,
שֶׁאִין הַמוֹחֵל גַּעֲשֶׂה לָהֶם
אֲכֹזְרִי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר,
וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים
וַיִּרְפָּא הָאֱלֹהִים אֶת אַבְיִמֶלֶךְ
וְאֶת אִשְׁתּוֹ (בראשית כ, יז).

Source 2 Genesis 20:2-3, 7, 9, 14, 17-18

Abraham said that his wife Sarah was his sister, and Abimelech, king of Gerar, sent messengers and took Sarah.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ
אֲחֹתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיִמֶלֶךְ מַלְאָכָיו
גָּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה:

G-d came to Abimelech in a dream that night and said: "You will die because of the woman you took; she is already married.

וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל־אַבְיִמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם
הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּן מֵת עַל־
הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־לָקַחְתָּ וְהוּא בְּעַלְתָּ
בְּעַל:

"Now return the man's wife. He is a prophet; he will pray for you, and you will live. But if you do not return her, know that you will die—you and all that is yours."

וְעַתָּה הֲשִׁב אִשְׁתְּ־הָאִישׁ כִּי־נָבִיא
הוּא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ וַחַיָּה וְאִם־
אֵינְךָ מְשִׁיב דָּע כִּי־מוֹת תָּמוּת
אִתָּה וְכָל־אֲשֶׁר־לְךָ:

Abimelech took sheep, cattle, servants and maidservants, gave them to Abraham, and returned his wife Sarah to him.

וַיִּקַּח אַבְיִמֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעַבְדִּים
וְשֹׁפְחֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיִּשָּׁב לוֹ
אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

Abraham prayed to G-d, and G-d healed Abimelech, his wife and maidservants, so that they were able to have children.

וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים
וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ וְאֶת־
אִשְׁתּוֹ וְאֶת־מַהְתֵּיו וַיֵּלְדוּ:

G-d had previously sealed up every womb in Abimelech's house, on account of Sarah, Abraham's wife.

כִּי־עָצַר עָצַר ה' בְּעַד כָּל־רָחֵם
לְבַיִת אַבְיִמֶלֶךְ עַל־דְּבַר שָׂרָה
אֲשֶׁת אַבְרָהָם:

>> The Rebbe

What is Unique About the Story of the Snake?

In this week's Torah portion, we read that "Moses prayed for the people," and Rashi comments, "This teaches us that when someone is asked for forgiveness, he should not be so cruel as to refuse."

This raises a question: In previous Torah portions, we read about several incidents where the Israelites disrespected Moses, and he nevertheless prayed for them and tended to their needs. What is unique about this story that caused Rashi to say, "this teaches us" a new, novel concept: that we should not be so cruel as to refuse forgiveness when requested? We saw Moses act similarly on several occasions before!

This question is bolstered upon reading the source of Rashi's commentary, in Midrash Tanchuma. The Midrash adds, "Similarly, the verse states: Abraham prayed to G-d, and G-d healed Abimelech and his wife." Abraham behaved the same way, choosing to forgive as soon as he was asked. Why does Rashi maintain that specifically this story of Moses teaches us this lesson?

בנוגע ללימוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י - נתעכב על הפסוק "ויתפלל משה בעד העם", שעליו מפרש רש"י: "מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול".

וצריך להבין: בפרשיות שלפני זה מצינו כמה וכמה מאורעות שבני ישראל פגעו בכבודו של משה רבינו, ואף אל פי כן, התפלל משה רבינו עבורם ודאג לכל צרכיהם כו'. ואם כן, מהו החידוש בפסוק שבפרשתנו ש"מכאן" דוקא למדים ענין חדש שלא למדנו עד עתה, "למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי למחול" - הרי רואים זאת בהנהגתו של משה רבינו בכמה וכמה מאורעות שלפני זה!?

קושיא זו גדולה יותר - כאשר מעיינים במקור לפירוש רש"י שצויין על ידי מפרשים - במדרש תנחומא . . ששם מוסיף: "וכן הוא אומר ויתפלל אברהם אל האלקים וירפא האלקים את אבימלך ואת אשתו גו'", ואם כן, מכיון שמצינו כבר הנהגה זו ("למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי למחול") אצל אברהם אבינו, מדוע מפרש רש"י "מכאן למי שמבקשים ממנו כו"?!?

Furthermore: The story of Abraham is a better choice for two reasons: a) The kidnapping of Sarah by Abimelech is a greater offense than the gossip spoken against Moses, and nevertheless, Abraham forgave him. b) When Abraham prayed for Abimelech, G-d healed him without any preconditions, but when Moses prayed for the people, there was a process – the bitten person needed to first look at the copper snake.

יתירה מזו-אצל אברהם מודגש הדבר עוד יותר מאשר בפסוק שבפרשתנו, ומב' טעמים: (א) הפגיעה באברהם אבינו בלקיחת שרה לבית אבימלך גדולה יותר מהפגיעה במשה רבינו על ידי זה שדיברו אודותיו, ואף על פי כן התפלל אברהם עבור אבימלך. (ב) אצל אברהם נאמר "ויתפלל אברהם גו' וירפא אלקים גו'" ללא כל תנאי, ואילו בפרשתנו הי' תנאי בדבר - "עשה לך שרף . . והי' כל הנשוק וראה אותו וחי!"

B: Make it Your Own

Source 3 Numbers 10:1-4

G-d spoke to Moses, saying:

Make yourself two silver trumpets out of beaten metal and use them to assemble the community and to announce the commencement of the journeys.

When both are sounded, the entire community shall assemble at the Communion Tent entrance.

If only one of them is sounded, the princes, the leaders of thousands in Israel, shall come to you.

Rashi

Make yourself: They should be blown before you like a king, as it says, “There was a king among in Jerushun.”

Make yourself: From your own resources.

Make yourself: You make them and use them, but no one else.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף
מִקָּשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ
לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסַּע אֶת־
הַמַּחֲנֹת:

וְתִקְעוּ בָהֶן וְנוֹעְדוּ אֵלַי כֹּל־
הַעֲדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

וְאִם־בְּאַחַת יִתְקַעוּ וְנוֹעְדוּ
אֵלַי הַנְּשִׂאִים רֵאשֵׁי אֲלֹפֵי
יִשְׂרָאֵל:

עֲשֵׂה לך. שְׁיִהְיוּ תוֹקְעִין
לְפָנֶיךָ כְּמֶלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
”וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ”:

עֲשֵׂה לך. מִשְׁלֶךְ:

עֲשֵׂה לך. אֶתְּהַ עֲשֵׂה וּמִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶם וְלֹא אֲחֵר:

>> The Rebbe

Why Did He Need to Pay for It?

To explain Rashi's choice, we need to make the following preface:

In the next verse, G-d tells Moses, "Make yourself a snake..." Why was it important that he make it himself?

The student will remember that earlier in the Torah, when G-d commanded Moses to "make yourself" two silver trumpets, Rashi explained that Moses was commanded to make them with his own resources. Accordingly, when Moses is commanded here to "make yourself" a copper snake, he is to do so with his own resources.

This is perplexing. Moses provided the resources for the trumpets because they were for his own use—to be trumpeted before him as a king. Rashi also writes, "You make them and use them, but no one else." But why should Moses provide the resources for the copper snake? On the contrary: If its purpose is to heal the people who offended Moses, it should be funded by the community! Why must Moses provide the funding?

הביאור בפירוש רש"י - בהקדים
"קלאץ-קשיא" נוספת:

בפסוק שלאחרי זה נאמר: "וַיֹּאמֶר
ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שֵׁרָף גו'". וצריך
להבין: מהו הדיוק ד"עשה לך" דוקא!?

ליתר ביאור: הבן חמש למקרא זוכר
מה שלמד בפרשת בהעלותך¹ "עשה לך
שתי חצוצרות כסף גו'", ששם מפרש
רש"י: "עשה לך - משלך". ועל פי זה -
יפרש גם כאן "עשה לך שרף" - "משלך",
היינו שה"שרף" שנעשה מנחושת, היה
צריך להיות עשוי משל משה.

וצריך להבין: בשלמא בנוגע לחצוצרות
- מובן הטעם שהיו צריכים לבוא משל
משה דוקא, מכיון שמטרתם "שיהיו
תוקעין לפניך כמלך", וגם: "אתה עושה
ומשתמש בהם ולא אחר" (כמובא
בפירוש רש"י), אבל בנדון דידן - אין
כל סיבה לכאורה שה"שרף" יהיה משל
משה דוקא, ואדרבה - מכיון שענינו
לרפא את אלו שנפגעו מהנחשים
השרפים, כתוצאה מכך שפגעו בכבודו
של משה, הרי מתאים יותר, לכאורה,
שה"שרף" יהיה משל ציבור, ולא משל
משה, ומדוע נאמר "עשה לך", משלך!?

C: Forgive and Forget

>> The Rebbe

How Not to Bear a Grudge

The explanation is as follows:

The very concept of forgiveness—to forgive those who offend you—is not a novel idea of this Torah portion. We learned that from Abraham and Abimelech: After Abimelech begged his forgiveness, Abraham acquiesced and prayed for him.

The unique factor in our Torah portion is how Moses forgave them. There can be instances where you claim to forgive the offending individual and you are even willing to do favors for him (such as pray for him etc.). However, you still retain a grudge.

The sages of the Talmud famously praise those who “are insulted and do not insult, who hear their shame and do not respond.” However, even if you do not *respond* to the offence, it doesn’t rule out the possibility of retaining a grudge—while ensuring that it isn’t expressed in any way.

ביאור הענין:

עצם ההנהגה שאדם שפגעו בו ומבקשים ממנו מחילה, עליו להענות לבקשה זו - אינו חידוש שלמדים בפרשתנו, שכן, ענין זה מצינו כבר אצל אברהם ואבימלך, שלאחרי שאבימלך ביקש מחילה מאברהם, נענה אברהם לבקשתו והתפלל עבורו.

החידוש שבפרשתנו הוא, איפוא, בנוגע לאופן המחילה - "שלא יהא אכזרי מלמחול": יתכן מצב שכאשר מבקשים ממנו מחילה - אומר שמוחל, ומוכן אפילו לעשות לו טובה (להתפלל עבורו, וכיוצא בזה), אבל אף על פי כן, בנוגע להרגש הלב - נשארה עדיין טינה בלבו על חברו.

אמרו חכמינו זכרונם לברכה² "הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתם ואינן משיבין כו', עליהן הכתוב אומר³ ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". אמנם, הדיוק הוא שאינם משיבים כו', אבל בנוגע להרגש שבלב - יתכן שעדיין נשארת טינה וקפידא בלבו, אף שפעל בעצמו שהדבר לא יזיק לחבירו...

(2) שבת פח, ב.
(3) שופטים ה, לא.

However, that is a cruel form of forgiveness. You don't plan on taking revenge, G-d forbid, and you are even prepared to pray for the good of the offender. If so, you may as well erase all grudges from your heart! Instead of hiding your grudge, just get rid of it! Refusing to let go is a form of cruelty.

This is the lesson of this week's Torah portion: when you are asked for forgiveness, don't be so cruel as to refuse. G-d commanded Moses to fashion a copper snake with his own resources to teach us the importance of scrubbing our hearts clean of all grudges. G-d said that Moses should pay for the copper snake to heal those who offended him—to demonstrate that he bore no grudge against the People of Israel.

Shabbat Parshat Chukat 1984
Toras Menachem vol. 3 pg. 2090.

אמנם, מחילה כזו היא באופן של אכזריות - כי: מכיון שאינו משיב לו כגמולו חס ושלום, ומוכן אפילו להתפלל עבורו שיהיה לו כל טוב, אם כן, מה איכפת לו להסיר מלבו כל שמץ של טינה וקפידא (לא רק שקפידא לא תזיק, אלא שלא תהיה קפידא כלל)?! ומכיון שכן, הרי כאשר אינו מסיר מלבו טינה זו - אין זה אלא תנועה של אכזריות!

ועל זה בא הלימוד שלמדים מפרשתנו - "מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול": ציווי הקב"ה למשה רבינו "עשה לך שרף", "משלך" דוקא - בא ללמדנו עד כמה נדרש להסיר את הטינה מלבו מכל וכל, עד כדי כך, שהקב"ה צוה למשה רבינו שה"שרף" שנועד לרפואת בני ישראל על דיבורם, אודות משה רבינו - יהיה משלו דוקא, להראות שלא נשאר אצלו כל שמץ של טינה על בני ישראל.

מיזם של "משרד השלוחים"

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
שלוחי הרבי במומבאי, הודו

